

Tillgänglighet

Ett dokument framtaget av IFS Centrala Stockholms Erfarenhetsgrupp.

Förord

Detta dokument är framtaget av IFS/CS styrelse, två av dem är representanter i funktionshindersråd, tillsammans med erfarenhetsgruppen (IFS/CS referensgrupp för personer med egen erfarenhet) där vi diskuterat och formulerat; i vilka aktiviteter finns det behov av stöd för personer som har psykisk funktionsnedsättning och vad är tillgänglighet för dem. Meningen är att dokumentet ska vara levande och utvecklas över tid.

Tillgänglighet

"Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016", Stockholm - staden för alla var utgångspunkt för arbetet. Programmet som är utgivet av Stockholms Stad har bl a följande definitioner:

Funktionsnedsättning: *"Nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga."*

Funktionshinder: *"Begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen".*

Varför detta dokument?

Det har visat sig att de framtagna målen handlar nästan uteslutande om fysisk funktionsnedsättning. Därför har delar av IFS/CS styrelse, två av dem är representanter i funktionshinderråd, tillsammans med erfarenhetsgruppen, IFS/CS referensgrupp för personer med egen erfarenhet av psykos diskuterat och formulerat vilka aktiviteter det finns behov av för personer som har psykisk funktionsnedsättning och vad som är tillgänglighet för dem. Förslag och situation gäller

ibland flera mål. Dessa förslag avser även Landstinget och kommunen och utifrån samverkanslagen borde personal stödja, påverka/ informera så att patienten/klienten med psykisk funktionsnedsättning får den hjälp som personen har behov av för att kunna leva som andra utifrån tillgänglighetsaspekten.

Programmet innehåller följande sju mål:

Mål 1. "Alla ska kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms stads inne- och utemiljö".

Mål 2. "Alla ska kunna få information och kommunicera utifrån sina förutsättningar".

Mål 3. "Alla ska bemötas med kunskap och respekt och själva vara med och bestämma i frågor som gäller honom eller henne".

Mål 4. "Alla barn, ungdomar och vuxna ska kunna delta i utbildning och få det stöd som behövs för att nå målen".

Mål 5. "Allas arbetsförmåga ska tas tillvara".

Mål 6. "Alla ska ha en bostad som är anpassad efter individens behov".

Mål 7. "Alla ska ges förutsättningar att delta i och tillgodogöra sig fritidsverksamhet".

Synpunkter/problem:

- 1) Det är vanligt att människor med en psykisk funktionsnedsättning har en ekonomisk begränsning att bekosta en aktivitet själv. Aktivitetsbidrag, sjukpenning, sjukersättning, och löner räcker ofta inte till; detta hindrar individen från att vara delaktig.
- 2) På grund av de kognitiva svårigheterna minskar tillgängligheten när myndigheterna Skatteverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten m fl inte ligger i en gemensam lokal (som på Lindhagensgatan och Regeringsgatan i Stockholm). Ofta har man ärenden till fler av dessa myndigheter.
- 3) Många har inte ekonomisk möjlighet till IT-uppkoppling.
- 4) SL-kort till reducerat pris piper två gånger vid betalning. Det är lätt att känna sig utpekad, framförallt när det syns att man inte är ålderspensionär. Kommunen bör driva denna fråga.
- 5) Vid psykisk sjukdom, t.ex. psykos, är det vanligt att kunskap går förlorad och det kan vara svårt att lära in nytt.
- 6) För den som får en psykos är det inte så ovanligt med försämrat minne.
- 7) I samband med biståndsbeslut kan man känna sig som en "tiggare" eftersom handläggaren bestämmer vilket behov man har av att delta i en sysselsättningsverksamhet.
- 8) Det borde finnas möjlighet att kommunicera i avskildhet t.ex. på apotek. Många gånger kan det finnas en brist hos personalen vad det gäller kommunikation med en person med funktionsnedsättning.
- 9) Personer som får psykos får ofta omfattande kognitiva funktionsnedsättningar.

Förslag på åtgärder:

- Nummerupplysningen 118 ska vara en gratistjänst för personer med psykisk funktionsnedsättning på samma sätt som för personer med synnedsättning.
- Verksamheten Alfa inom Stockholms stad kan vara ett föredöme och har utvecklat en metod att informera personer med psykisk funktionsnedsättning om var i staden det finns sysselsättningsverksamheter.
- Inom socialpsykiatri borde finnas en "vägledare" som man har en personlig kontakt med och som har särskilda kunskaper om psykisk sjukdom, psykoser samt om de kognitiva nedsättningar man kan drabbas av.
- Utbildning, tålamod och förståelse borde finnas hos personal (om psykiska funktionshinder) på de flesta områden.
- Det skulle räcka om endast busschauffören ser att personen har reducerat pris.
- Studiecirkel och Folkhögskolekurser i långsam studietakt kan vara en väg att återta kunskap. Under en period kan man vara i behov av enskild undervisning. När man studerar på Grundvux eller Komvux kan man behöva extra stöd i sina studier.
- Inom Socialpsykiatri borde finnas en uppsökande verksamhet så att person med psykisk funktionsnedsättning som bor i eget boende inte blir isolerad i sitt hem.
- Några viktiga aspekter i arbetssituationen för personer med psykisk funktionsnedsättning är:
  - Att det finns en tydlig struktur på arbetet och arbetsplatsen.
  - Att man är och känner sig delaktig på sin arbetsplats, och möjliggöra att personen kan jobba 100 % av sin egen förmåga.
  - Att personen ifråga vid behov får en handledare som stöd för att kunna genomföra sina arbetsuppgifter.

- Att stödet är individuellt anpassat.
- Stockholms Stad borde besluta om sysselsättning för längre perioder, vilket skulle spara tid och klienten skulle slippa begära bistånd så ofta.
- En sysselsättningspeng som följer individen skulle öka valfriheten och minska en onödig byråkrati.
- Förskrivning av kognitiva hjälpmedel skulle kunna underlätta i vardagen; en timer till spisen, tidstock för tidmätning m.m.
- En möjlighet är att ansöka om bostadsanpassnings-bidrag för att kunna bo kvar i sin bostad och därmed leva så självständigt som möjligt. Detta gäller alla funktionsnedsättningar och olika typer av boenden, som hyresrätt, bostadsrätt, eget hus. Om man har rösthallucinationer och t.ex. pratar med eller skriker åt rösterna kan det vara bra att ljudisolera lägenheten. Detta för att inte grannarna ska störas och den boende ska riskera att bli vräkt.
- Arbetsterapeuter och sjukgymnaster kan hjälpa till med att ansöka om bostadsanpassningsbidrag, tekniska hjälpmedel och förenkling/ommöblering. Hjälpmedel kan öka tillgängligheten för personer med psykiska funktionsnedsättningar. Kognitiva hjälpmedel finns att tillgå om man har kognitiva nedsättningar som t.ex. svårigheter med att komma ihåg saker, att planera sin tid, att komma igång med aktiviteter/ uppgifter eller att uppfatta tiden.
- Rätten till sysselsättning, rätten till att själv välja aktivitet och var den utförs, spar tid och pengar för socialförvaltningen och gör att klienter slipper vänta på beslut (dessutom behöver inte klienten "tigga och be" om bistånd).
- Att bli beviljad en "ledsagare" skulle kunna vara ett stöd för att våga delta i samhällets olika utbud av aktiviteter.
- Att Stockholms Stad inför en "kulturpeng" för personer med psykisk funktionsnedsättning

Länkar:

1177 Vårdguiden är en telefontjänst (ring 1177) och webbplats (gå in via Internet) med information, rådgivning och tjänster inom hälsa och vård.

StoCKK - Stockholm Center för Kommunikativt och Kognitivt stöd . På StoCKK kan du få information, utbildning och konsultation inom kommunikativt och kognitivt stöd (har en visningslägenhet).

Telefontid: Måndag, onsdag, torsdag och fredag
09:00-11:30 T. 08-123 351 50

stockk.slso@sll.se

*Olivecronas väg 7
113 61 Stockholm
StoCKK ligger på plan 2*

Tillgänglighet

Ett dokument framtaget av IFS Centrala Stockholms Erfarenhetsgrupp.